

Olje- og energidepartementet

Merknader til rammeplanen for landbasert vindkraftutbygging i Norge

Bakgrunn:

Naturvernforbundet i Vest-Agder, nå Naturvernforbundet i Agder, har engasjert seg i alle konsesjonssakene i Agder bortsett fra Lindesnes. Vi har påklaget konsesjonene - 7 stykker, hatt møter med Miljøverndepartementet om Lista og Kvinesheia vindkraftverk, levert et opprop med en lang protestliste i Olje- og energidepartementet mot vindkraftutbygging i Agder med støtte fra organisasjoner, politiske partier og en rekke næringslivsorganisasjoner, vi har gjennom en stortingsrepresentant fått stilt spørsmål til statsråd Terje Søviknes om vindkraftindustriens fremgangsmåte overfor kommunene med tilbudspakker kort før kommuner skulle uttale seg om konsesjonssøknaden (Kvinesdal og Sirdal), vi har deltatt på møter, arrangert informasjonsmøter og skrevet en rekke innlegg i avisene om landbasert vindkraftanlegg.

Motstanden vår mot landbaserte vindkraftanlegg er begrunnet i de enorme naturødeleggelsene denne industrien medfører (se vedlagt fotografi fra arbeidene med Tonstad Vindkraftverk), stor fare for og skade på dyreliv, derved ikke minst fragmentering av leveområder, forringelse av regionalt viktige friluftsområder og hensynet til forvalteransvaret overfor kommende generasjoner jfr naturmangfoldloven § 1 og Grunnloven § 112.

Vi har også lagt til grunn for vårt standpunkt at det ikke er påvist fra uavhengig forskning et presserende behov som skulle rettferdiggjøre så store naturødeleggelser, det aller meste av uerstattelig villmark, og at våre internasjonale forpliktelser til EU og Sverige om fornybarhetsmålet (67%) og fremskaffing av ny CO2 fri strømproduksjon innen 2020 (vår del 13,5 TWH) alt for flere år tilbake ble innfridd. Derne st registrerer vi et årlig stort kraftoverskudd på ca 15 TWH og et stort potensial minimum 30 TWH (Arnstadutvalget under Stoltenbergregjeringen, mfl) for fremskaffing av strøm gjennom mange tiltak uten vindkraftutbygging som energieffektivisering, oppgradering av og bedre styring med eksisterende vannkraftverk m.m.

Vi registrerer dessverre at det er gitt 8 konsesjoner i Agder der 5 ikke er påbegynt. Samlet konsesjonsareal er ca 80 km² der influensområdene kommer i tillegg.

Agder i forslag til rammeplanen

Agder er ett av de 13 områdene i rammeplanen som er utpekt som satsingsområde. Kartet, vedlagt her, viser en avgrensning som dekker det aller meste av fylket bare med en smal korridor fra Kristiansand opp til Bykle og grensa til Telemark der det ikke er forutsatt vindkraftindustri. Perspektivene på rammeplanens forslag for Agder ville være en katastrofe ikke minst fordi dette må vurderes mot foretatte og pågående nedbygging av natur til en rekke andre formål.

Det dreier seg særlig om den omfattende utbygging av vannkraft landsdelen har hatt, nedbygging av strandsona til tross for at den er nasjonalt prioritert landskap med byggeforbud, de pågående arbeidene med utbygging av ny motorvei E18 og E39 som beslaglegger og fragmenterer store natur- og kulturlandskapsområder med varig tap av leveområder for biologisk liv, utbygging av flere store fritidsboligfelt i fjellet m.m. Det er mot dette bakteppet vi må se rammeplanens forslag som innebærer at av det totale utpekte arealet i nasjonal ramme på 16705 km² befinner 3802 km² seg i Agder, altså hele 23 % !

Alt lenge før rammeplanforslaget ble offentliggjort, begynte et pågående arbeid sist høst fra flere vindkraftselskaper overfor grunneiere med utbyggingsavtaler for vindturbiner på dere eiendom. Oppstartsmelding for ett kraftverk , "Honna" i Evje og Hornnes , ca 32 km², ble sågar levert før rammeplanen ble offentliggjort. Omfanget av de planene som vindkraftindustrien ser for seg for Agder, fremgår i det vedlagte kartet. Det er ikke komplett, men indikerer en uvirkelig industrialisering av Agders villmark fra Rogaland grense – Bergeheia vest for Sirdalsvannet i et mer eller mindre sammenhengende villmakersbelte fram til Laudalsheia i Bygland og områder i Froland og Åmli med 15 planområder. Det har vært vanskelig å frembringe hvor store areal disse planområdene omfatter, men et utgangspunkt kan være de tre områdene i Evje og Hornnes kommune som ble orientert om av plansjefen på et møte i kommunestyret der. Planene for "Honna", "Stemhei" og "Tveit" dekker et areal på 93 km². Om vi da tar et gjennomsnitt på 25 km² på de planene det arbeides med, og som vil være et beskjedent anslag, kan eventuelle konsesjonsområder dekke nærmere 375 km² ! Utover dette vil så lyd og visuell forurensing komme i tilstøtende områder – influensområder.

Agders gjenværende villmark

Naturvernforbundet viser igjen til den presentasjonen plansjefen i Evje og Hornnes gjorde for de tre områdene vindkraftindustrien ønsker utbygd i denne kommunen med en vurdering av naturen som områdene har på kommuneplanen. Vi nevner store INON- områder, naturreservater, hensynssoner friluftsliv , tilstøtende vernet vassdrag, svært viktige leveområder for et variert og rikt artsmangfold – mange rødlistearter. Vi bruker naturverdiene i disse tre områdene som eksempel på hele villmarksbeltet fra Rogaland grense til inn i Froland og Åmli. Det er her landsdelen ennå har tilbake villmark med rike biologiske verdier. Vi nevner noen – villrein, kongeørn, jaktfalk, hubro, spillplasser for orrfugl, storlom, fjellvåk, ryper - naturtyper som gammelskog, lynghei, myrer og særegne vassdrag (enkelte vernet), og det nasjonale begrepet "heiene" som vi har sammen med den østligste delen av Rogaland, se fotografi fra Sirdal / Kvinesdal.

Folkeligmotstand

Et viktig premiss for utarbeidelse av rammeplanen var at den skulle være konfliktdempende. Det må derfor i langt tid forut for beslutningen om rammeplanen blitt registrert at det var omfattende motstand mot landbaserte vindkraftanlegg landet over. For vår del har vi også gjennom FNF - samarbeidet støttet uttalelser mot de fleste av konsesjonssøknadene i Agder. Store medlemsorganisasjoner som til eksempel DNT og NJFF for Agder har engasjert seg for naturvernet og mot vindkraftanlegg i Agder. Men den folkelige motstanden har fra årsskiftet våknet og vokst i omfang og styrke utover i året. Folk har organisert seg i kommune etter kommune for å beskytte sine kjære friluftsområder også med tanke på framtida slekter for tilgang til naturverdier vi kan nyttegjøre og glede oss over i dag.

Naturvernforbundet har møtt på en rekke folkemøter, stands og registrert utallige innlegg i regionens aviser til forsvar for naturen. Og det har vært til stor glede og inspirasjon for oss i Naturvernforbundet, sikkert også for flere andre organisasjoner, å være en del av denne folkebevegelsen. Da OED og NVE presenterte rammeplanen i Kristiansand i mai, registrerte nok myndighetene med statssekretær Liv Lønnum i spissen den unisone og brede motstanden mot rammeplanens konsekvenser for Agder og landbaserte vindkraftanlegg generelt. Folket i Agder vil ikke ha landbasert vindkraftindustri. Og nettopp i dette spørsmålet viser demokratiet sin styrke og betydning.

Kommunene sier nei

Forslaget til rammeplan har blitt utredet og lagt fram for kommunestyrene i Agder der . Alle kommunene fra Sirdal og Flekkefjord i vest til Bygland, Froland og Åmli i øst har fattet tydelige vedtak (de fleste enstemmige) som blankt avvist rammeplanens konsekvenser for Agder og for de respektive kommunene. Se vedlegg av Fædrelandsvennens forside av 30.09. Alle kommuner der vindkraftutbygging er aktuelt, sier et rungende nei. Folkets representanter på kommunenivå har tydeligvis samme oppfatning og gjort flotte vedtak som viderebringer det folkelige engasjementet. Det er vi stolte over å være en del av å kunne bringe til departementet. Lokaldemokratiet fungerer meget bra i dette viktige spørsmålet.

Arealforvaltning er kommunenes oppgave

Vi vil trekke denne realiteten videre til hva denne regjeringen spesielt har uttalt i flere sammenhenger og i praktisk politikk om kommunenes ansvar for og myndighet over arealforvaltningen. Kommunene skal ha stor og i mange tilfeller avgjørende myndighet i arealsaker gjennom plan- og bygningsloven. Som eksempel på dette ser vi hvordan Fylkesmannens innsigelsesrett er tonet ned. Fylkesmennene bruker etter Solbergregjeringen tiltrådte, langt færre innsigelser enn tidligere. Det er også instruert fra regjeringen. Statsminister Erna Solberg uttalte i et intervju i VG 5. september 2013 at: *Naturmangfoldloven er et stort hinder som kan blokkere prosjekter.* Det konkrete grepet regjeringen gjorde, var å flytte arealsaker fra Miljø- og klimadepartementet til Kommunaldepartementet, og lot kommunene i større grad få bestemme selv. Samtidig ble Fylkesmannens anledning til å fremme innsigelser kraftig redusert, etter instruks fra Kommunaldepartementet. Denne praksisen har ført til at antallet saker til fordel for

naturvernet har sunket fra 56 til 20 prosent, ifølge Sabima (Samarbeidsrådet for biologisk mangfold).

Norsk vindkrafts bidrag til CO2 utslipp i EU

Mange har uttrykt forståelse for hovedargumentet for vindkraftutbygging i Norge; å bidra til å redusere klimagassutslipp i Europa. Argumentet om å bidra til å fase ut kullkraftverk er noe også vi i Naturvernforbundet har forståelse for. Men med nærmere gjennomgang av dette argumentet viser det seg at Norges bidrag vil være bagatellmessig i forhold til hva Europa trenger og hva vi kan bidra med. Med summen av strømproduksjon fra allerede gitte vindkraftkonsesjoner (anslag på 20TWH) vil det utgjøre 1 promille av EUs brutto energibehov (19000 TWH) og 6 promille av landenes brutto kraftbehov (3500 TWH). Det er dette ubetydelige bidraget som også for Naturvernforbundet viser at argumentet om ” *at vi må bidra til å redde verden fra klimaødeleggelser gjennom vindkraftutbygging* ikke kan tillegges betydning fordi det bidrar så lite med så enorme, ugjenkallelige konsekvenser for naturen og arts mangfoldet.

Vi viser i denne sammenhengen til delplan 18 til rammeplanen om strøm fra norske vindkraftverk og reduksjon av CO2 utslipp i EU. I denne tynne, men viktige delplanen fremgår ingen sporbarhet til reduksjon i CO2 utslipp, bare påstander og antagelser om dette. I dette bildet setter vi også Miljødirektoratets leder Ellen Hambros svar på spørsmål om dette stilt skriftlig i mars av en av Naturvernforbundets medlemmer: *Meg bekjent kan verken fagmiljøer i Norge eller utlandet gi svar på det du etterlyser svar på.* Og spørsmålet var nettopp om hvordan strøm fra norske vindkraftverk kan bidra til CO2 reduksjon i EU.

Mer norsk strømproduksjon - større forbruk

Vi viser så til et tosiders oppslag i Fædrelandsvennen fra 13.09.20219 med overskrift, *Facebooks nye danske datasenter bruker norsk vindkraft.* I innlegget beskriver professor Poul Erik Mortensen ved Danmarks Tekniske Universitet datasentrene som *enorme strømforbrukere* og Facebooks energidirektør Bobby Hollis uttaler at *vi har behov for en kapasitet som er mer enn det blir oppført i hele Danmark det året (2018 da byggingen av datasenteret startet), underforstått strøm fra vindturbiner.*

Poenget med dette, er å vise at argumentet om at norsk vindkraft reduserer CO2 utslipp i EU ikke kan tillegges betydning. Artikkelen i FVN illustrerer at øket forbruk er det mest sannsynlige resultatet som eksportstrøm fra Norge vil bidra til, og dermed også overføring av økonomisk profitt av og innflytelse over norsk strømproduksjon fra vindkraftverk i Norge til internasjonale storselskaper som Google, Blackboks, Engie, Luxcare, Eon mfl. siden nær 90 % av de verkene det foreligger investeringsbeslutninger for, eies av slike selskaper.

Konklusjon

Agder vil ikke ha flere landbaserte vindkraftanlegg. Selv flere av de 5 som har fått konsesjon, vil trolig bli forsøkt stoppet. Folk og lokalpolitikere tar dermed FNs naturpanel på alvor når de på forskernes innstendige oppfordring vil beskytte villmarka og artsmangfoldet mot evigvarende ødeleggelse som utbygging til vindindustri medfører. Rammeplanens forslag for Agder må skrinlegges.

Vi viser for øvrig til fellesuttalelsen fra FNF-Agder, en uttalelse som Naturvernforbundet i Agder også står bak.

For Naturvernforbundet i Agder, Peder Johan Pedersen (fylkesleder) og Bjørn Nissen (styremedlem)

Naturvernforbundet i Agder, Postboks 718, 4666 Kristiansand

Vedlegg bilder:

3 som viser naturinngrep i Sirdal – Tonstad Vindkraftverk

15 områder i Agder som vindkraftindustrien søker grunneieravtaler med

Heilandskapet i Agder fra Sirdal / Kvinesdal

Forside, Fædrelandsvennen 30.09.

Kart - rammeplanens egnede områder for vindkraft - Agder

HØRINGSFRISTEN GÅR UT I MORGEN

SENTRALBORD

38 36 18 00

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

ANNONSE

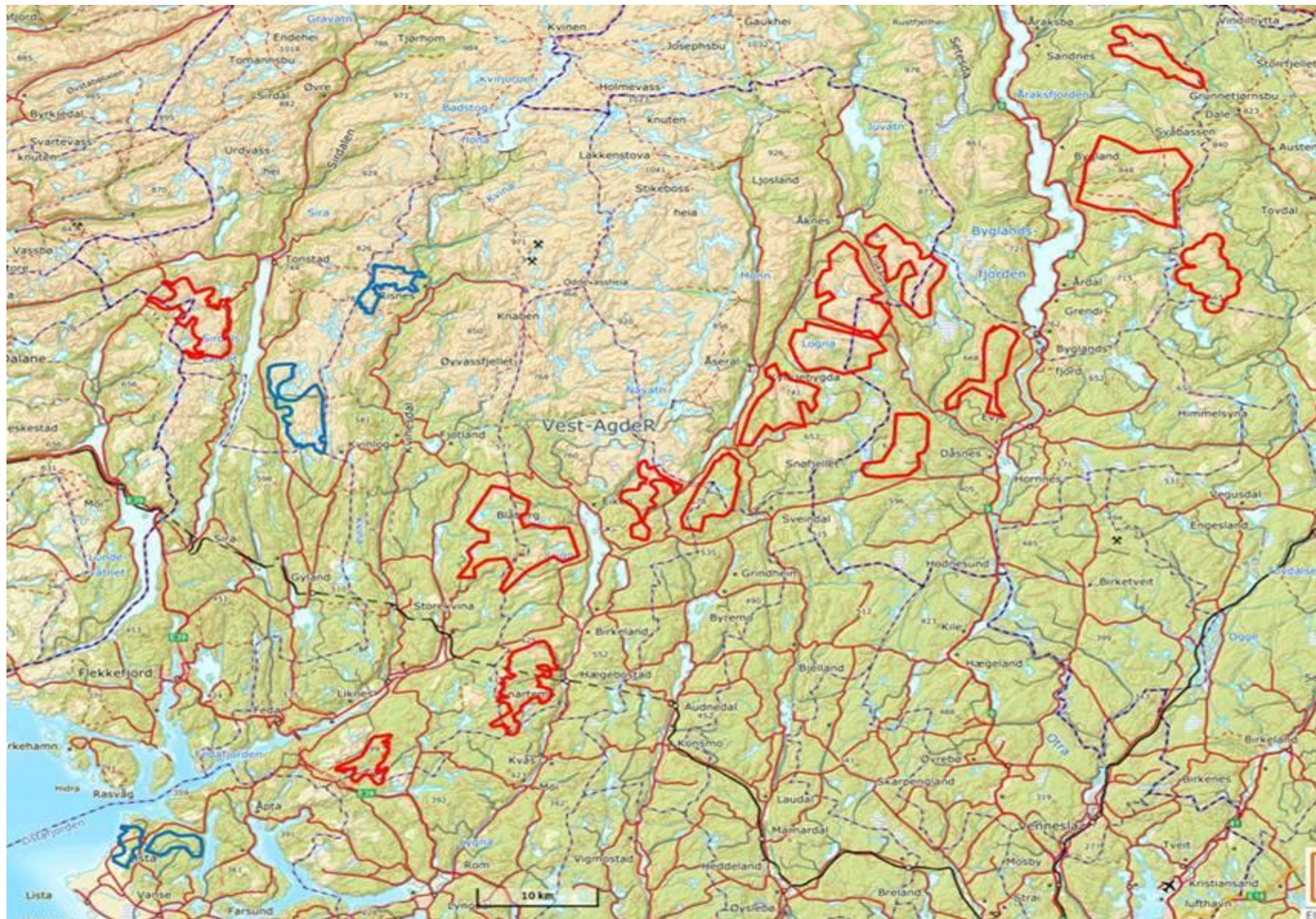
Massiv motstand mot vindmølleutbygging

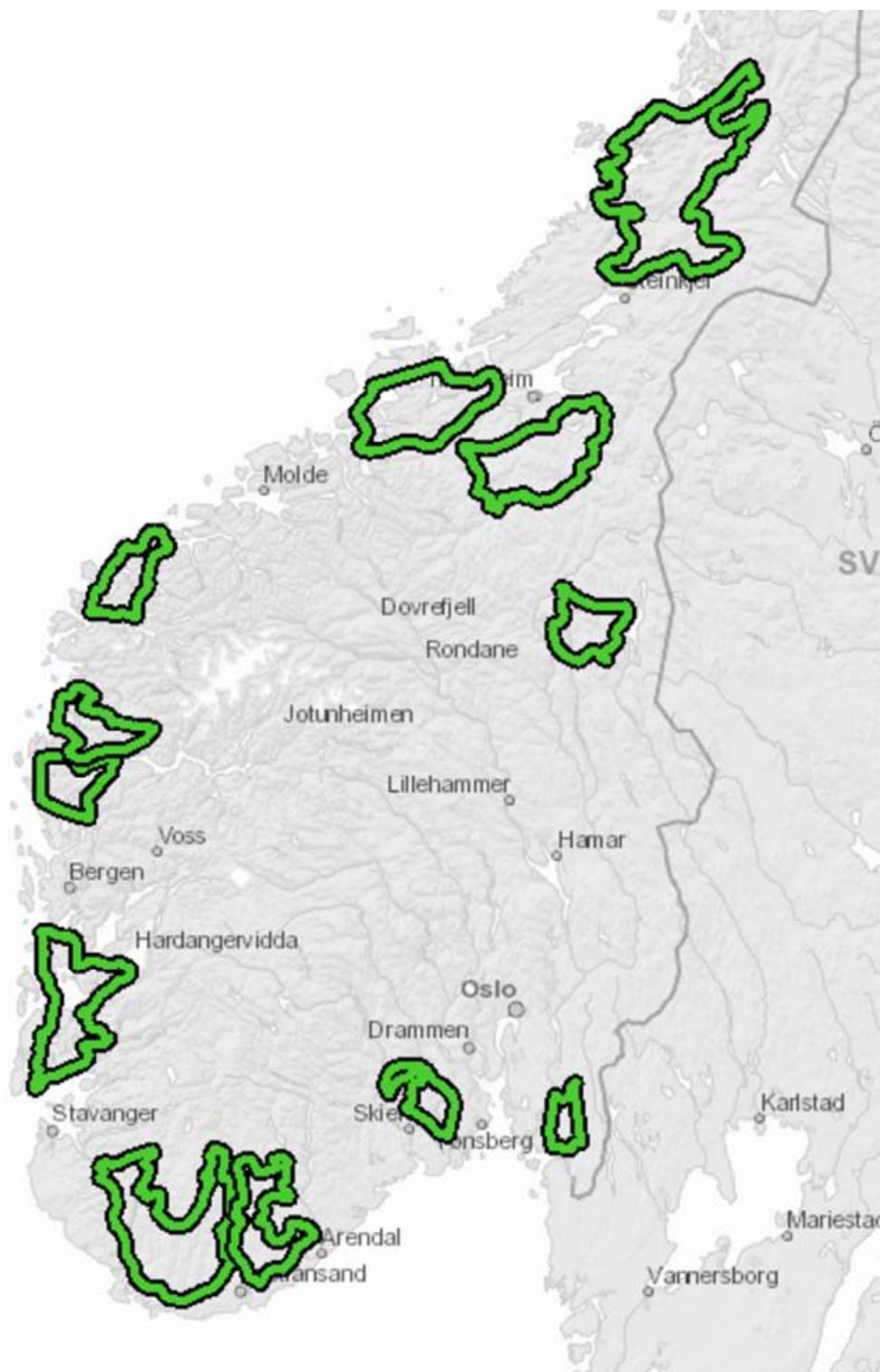
Alle Agder-kommunene som har uttalt seg om NVEs forslag til nasjonal ramme for vindkraft på land, svarer et rungende nei. De vil ikke ha vindmøller i sitt nærområde. Tirsdag går høringsfristen ut.

NYHETER SIDE 4

Dette er utbyggerplanene i Agder, 2019

«Skolen skal bidra til at elevene utvikler naturglede, respekt for naturen og klima- og miljøbevissthet.»

*«Mennesket er en del av naturen og har ansvar for å forvalte den på en forsvarlig måte.
Gjennom opplæringen skal elevene få kunnskap om og utvikle respekt for naturen.
De skal få oppleve naturen og se den som en kilde til nytte, glede, helse og læring.»*

Læreplanens overordnede del, pkt. 1.5

Bilde: Avisa Agder, Tonstad vindpark

